

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **J. K.**, zastoupen Mgr. Petrem Mikyskem, advokátem se sídlem Boleslavská 13, Praha 3, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 2. 2016, č. j. 16 Ad 94/2014 - 39,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 2. 2016, č. j. 16 Ad 94/2014 - 39, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce J. K. domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 2. 2016, č. j. 16 Ad 94/2014 - 39, a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Plzni (dále také „krajský soud“) napadeným rozsudkem ze dne 25. 2. 2016, č. j. 16 Ad 94/2014 - 39, zamítl žalobu J. K. proti rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 1. 10. 2014, č. j. X, kterým byly zamítnuty námitky žalobce proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 2. 7. 2014, č. j. X a současně potvrzeno toto rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobce o přiznání starobního důchodu.

Žalobce se podle odůvodnění tohoto rozsudku domnívá, že prvně citované správní rozhodnutí je nezákonné z důvodu vad řízení, které spočívají jednak v nedostatečném obstarání důkazů a především v jejich provedení a jednak v nesprávných skutkových a právních závěrech tohoto rozhodnutí.

Podle vadného rozhodnutí žalovaného správního orgánu zejména nebylo prokázáno, že byl žalobce v zaměstnání zařazen do I. AA preferované pracovní kategorie URAN, především se však správní orgán vůbec nevypořádal s důkazy navrženými žalobcem, ignoroval je a při svém rozhodování vycházel pouze z nesprávného evidenčního

listu důchodového pojištění. Žalobce přitom tvrdil, že od 30. 11. 1992 do 31. 12. 1993 vykonával výhradně práci důlního zámečnicka v podzemí a v kontrolovaném pásmu bývalého uranového dolu (jáma Svornost), která byla zařazena do pracovní kategorie I. AA-URAN. Žalobce v průběhu správního řízení navrhl k prokázání svých tvrzení čestná prohlášení a svědectví 15 osob, které pracovaly buď pro stejného zaměstnavatele, nebo na stejném místě, a odkázal i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, č. j. 3 Ads 123/2012 - 32, podle něhož tiskopis vydaný Českou správou sociálního zabezpečení o počtu směn odpracovaných v hornictví se stálým pracovištěm v podzemí v hlubinných dolech není výlučným důkazním prostředkem o počtu uvedených směn.

Žalobou napadeným rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 1. 10. 2014, č. j. X, žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 2. 7. 2014, č. j. X, kterým žalobci pro nesplnění podmínek ust. § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), zamítla žádost o přiznání starobního důchodu. Žalovaná zdůraznila, že podle ust. § 4 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993 (dále jen „nařízení“), zaměstnavatelé, u nichž byly v období od 1. 1. 1993 do 31. 12. 2008 zaměstnány osoby vykonávající zaměstnání v hornictví, potvrzují počet odpracovaných směn v hornictví na žádost těchto osob, na tiskopisu České správy sociálního zabezpečení. Podle doložené evidence žalobce nevykonával zaměstnání zařazené do I. pracovní kategorie ve smyslu ust. § 14 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995, (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“), ale vykonával zaměstnání zařazené do pracovní kategorie I. AA-URAN od 15. 11. 1993 do 31. 12. 2008, za které mu bylo vykázáno 1.828 směn, a tedy nebyla dosažena nejvyšší přípustná expozice. Žalobce tak nesplnil podmínky pro stanovení důchodového věku podle ust. § 21 odst. 1 nebo ust. § 174 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení, ani podmínky s přihlédnutím k nařízení. Nevztahuje se tedy na něho obecná úprava obsažená v ust. § 32 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, podle níž dosáhne důchodového věku 16. 11. 2020, tj. ve věku 63 let a 8 měsíců. Z evidenčního listu důchodového pojištění vzala žalovaná za prokázané, že žalobce vykonával zaměstnání zařazené do III. pracovní kategorie od 30. 11. 1992 do 31. 12. 1992 a ani svědci nemohou věrohodně prokázat, že pracoval v I. AA kategorii (část svědků vůbec nepracovala pro stejného zaměstnavatele, část pro něho nepracovala v rozhodné době od 30. 11. 1992 do 31. 12. 1992 a zbývající část pracovala ve III. pracovní kategorii).

Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení v písemném vyjádření k žalobě především uvedla, že věrohodnost svědeckých výpovědí je výrazně narušena velkým časovým odstupem. Zákon sice umožňuje využití těchto výpovědí, ale jen k prokázání doby pojištění a nikoliv k prokázání zařazení zaměstnání do preferované pracovní kategorie. Část svědků má také vykázanou dobu zaměstnání v preferované pracovní kategorii, což nepochybně znamená, že zaměstnavatel pečlivě vykazoval do evidenčních listů důchodového pojištění zařazení jednotlivých pracovníků do zvýhodněné pracovní kategorie. Žalobce se však k podpisu těchto listů za roky 1992-1993 nedostavil.

V dávkovém spise je také založena žádost žalobce o změnu zařazení do pracovní kategorie ze dne 24. 3. 2014 a potvrzení Léčebných lázní Jáchymov a. s. ze dne 17. 2. 2012,

pokračování

kteřé bylo vydáno podle ust. § 4 nařizení, z něhož vyplývá, že žalobce má odpracovaných 1.828 směn zařazených do důchodové kategorie I. AA-URAN. Na základě předložených čestných prohlášení si žalovaná opatřila příslušné evidenční listy důchodového pojištění navržených svědků (P. H., A. I., M. Š., J. K., M. T., P. L., D. K., P. T., M. S., R. P., M. K., J. L. a Z. V.), které se týkají předmětné doby, a vzhledem k jejich obsahu dospěla k závěru, že zaměstnavatel řádně kategorizoval práce a nelze tak prokázat, že žalobce nebyl zařazen do správné pracovní kategorie.

Zástupce žalobce v podání ze dne 13. 2. 2015 především uvedl, že předčasné skartování dokumentů společností DOKUMENT LOGISTIK a. s. nemůže jít k tíži žalobce, který se snažil o nahrazení zákonem prezumovaných důkazů důkazy jinými, které jsou možné. Zaměstnavatel nevedl řádnou kategorizaci, neboť některé svědky, kteří u něho vykonávali práci ve vedlejší pracovní poměru, nevedl v kategorii I. AA a tito přitom na stejném pracovišti pro jiného zaměstnavatele byli v kategorii I. AA vedeni. Zaměstnavatel nesplnil ani svou povinnost oznámit v roce 1992 zahájení prací na rizikovém pracovišti, přičemž selhal nejen státní dozor, který to měl kontrolovat, ale i státní správa, která připustila nezákonně dřívější skartaci podkladů. Žalobce se k podpisu evidenčních listů důchodového pojištění nedostavil, protože k tomu nebyl nikým vyzván. Za tohoto stavu je absurdní argument, že svědci jsou nevěrohodní z důvodu časového odstupu a že se setkávali s žalobcem pouze na pracovišti, když se v dané věci jedná právě o prokázání skutečností z tohoto pracoviště.

U ústního jednání konaného dne 25. 2. 2016 přednesl zástupce žalobce, že za situace, kdy zaměstnavatel REKON a. s. nepostupoval v souladu se svými povinnostmi a ani správní orgány nepřispěly k nápravě tohoto stavu, musí právní řád poskytnout žalobci alespoň dobrodiní toho, že rozhodné skutečnosti může prokázat jinými důkazy. Těmito jinými důkazy jsou právě navrhované výslechy cca 15 osob, které všechny v určité době pracovaly se žalobcem na stejném pracovišti. Není přitom rozhodné, že některé z těchto osob pracovaly pro jiného zaměstnavatele, ale pouze to, že se s žalobcem potkávaly na stejném pracovišti. Mezi navrženými je i R. P., který byl v rozhodné době nejen nadřízeným žalobce, ale i předsedou představenstva společnosti REKON a. s., takže musel vědět, na jakém pracovišti a v jaké kategorii žalobce skutečně pracoval. K tomu se váže i druhá výtka žalobce, kterou je neprovedení těchto důkazů ve správním řízení. Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení konstatovala, že předložená prohlášení nemohou tvrzené skutečnosti věrohodně prokázat, ale důkaz v tomto směru neprovedla. To je v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, č. j. 3 Ads 123/2012 - 32.

Krajský soud na základě uvedených skutečností a důkazů dospěl k závěru, že žalobě nelze vyhovět.

Starobní důchod je žadateli přiznán při splnění dvou podmínek, kterými jsou dosažení potřebné doby pojištění a stanoveného důchodového věku.

Žalobce se narodil dne 16. 3. 1957 a k datu 16. 3. 2012, od něhož požadoval přiznat starobní důchod, dosáhl sice věku 55 let, avšak nezískal potřebnou dobu pojištění podle ust. § 21 odst. 1 písm. a) a b) zákona o sociálním zabezpečení či podle ust. § 174 odst. 1

písm. a) a b) téhož zákona, ani potřebného věku 56 a 57 let a ani neodpracoval dostatečný počet směn v zaměstnání v hornictví podle ust. § 1 písm. b) nařízení. Žalobce tedy nesplnil všechny zákonem stanovené podmínky a neprokázal, že by žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení postupovala v rozporu se zákonem ohledně přiznání jeho starobního důchodu. Žalobce konkrétně neprokázal pochybení žalované, která rozhodla podle obsahu jeho evidenčních listů důchodového pojištění a vyjádření jím navržených svědků. Bylo proto jen věcí žalobce, aby chránil svá práva a oprávněné zájmy tím, že se mohl a měl dostavit do účtárny svého tehdejšího zaměstnavatele k podpisu uvedených evidenčních listů, což bylo známo každému zaměstnanci. Nelze se tudíž dovolávat skutečnosti, že k tomuto kroku nebyl nikým vyzván. Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení si na základě předložených čestných prohlášení přitom opatřila evidenční listy důchodového pojištění navržených svědků shora vyjmenovaných a dospěla k závěru, že tehdejší zaměstnavatel řádně kategorizoval práce. Navíc část navržených svědků vůbec nepracovala pro stejného zaměstnavatele, část pro něho nepracovala v rozhodné době od 30. 11. 1992 do 31. 12. 1992 a zbývající část pracovala ve III. pracovní kategorii. Ani soud nedospěl z předložených listin k jinému závěru. Žalovaná neignorovala navržené důkazy ani čestná prohlášení a při jejich hodnocení vzala v potaz jejich nevěrohodnost k prokázání toho, že žalobce měl být v předmětné době zařazen do preferované pracovní kategorie I. AA-URAN.

Navíc Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 10. 2013, č. j. 3 Ads 123/2012 - 32, uvádí, že *„při posuzování důkazní síly čestného prohlášení o tom, že stěžovatel vykonával výhradně práce horníka-dělníka se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinném dolu, je třeba vzít v úvahu, zda je prokázáno, že tito svědci v uvedené době sami pracovali v hlubinném dolu a mohli tedy potvrdit, že s nimi stěžovatel působil na tomto pracovišti“*. Jak je však shora uvedeno, tuto podmínku navržení svědci nesplňovali, když v předmětné době buďto nepracovali pro stejného zaměstnavatele či na stejném pracovišti, nebo se zařazením do kategorie I. AA-URAN. Důkazní břemeno ovšem spočívá na žalobci, který v rámci dokazování poukázal na možné nezákonné jednání zaměstnavatele a dalších orgánů. Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení má pouze povinnost evidovat zaslané evidenční listy důchodového pojištění či jiné evidenční materiály, ale není oprávněna v nich měnit údaje uvedené zaměstnavateli pojištěnců. Je věcí žalobce, aby podnikl případné kroky k nápravě nezákonných postupů, ale v jiném řízení než v probíhající věci, kde se řeší jen přezkum napadeného správního a soudního rozhodnutí.

Ze všech uvedených důvodů proto krajský soud podanou žalobu zamítl.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce J. K. jako stěžovatel (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou opřel o důvody uvedené v ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti především namítá, že jednodstavné odůvodnění meritorního výroku napadeného rozsudku krajského soudu je vnitřně rozporné, neboť i když správní soud důvodně podotýká, že „důkazní břemeno ve věci spočívá na žalobci“ neprovedl ani jeden z mnoha důkazů, které mu v průběhu řízení před soudem nabídl.

pokračování

Odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu sice obsahuje obecný popis důvodů údajné nevěrohodnosti svědků (práce pro jiného zaměstnavatele, práce na pracovišti v jiné době apod.), aniž by však byl konkrétní důkaz přiřazen ke konkrétnímu svědkovi. To samo o sobě již činí napadený rozsudek, stejně jako správní rozhodnutí, nepřezkoumatelným.

Krajský soud také konstatuje, že „žalovaná navrhané důkazy neignorovala a čestná prohlášení vzala při hodnocení důkazů v potaz“, avšak nic takového z napadených správních rozhodnutí vyčíst nelze. Žalovaný správní orgán se ve skutečnosti vůbec nevypořádal s důkazy navrženými tehdy žalobcem, v odůvodnění správních rozhodnutí není uvedeno, zda navržené listiny byly k důkazu provedeny (a co z nich bylo zjištěno) nebo nebyly (a proč). Tou samou vadou ovšem trpí i rozsudek krajského soudu.

Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení zastává názor, který krajský soud bez dalšího přejal, že tehdejší žalobcem navržení svědci údajně nemohou věrohodně prokázat, že by tento účastník řízení vykonával v rozhodné době zaměstnání zařazené do I. AA pracovní kategorie, což má plynout z toho, že část jich pro bývalého zaměstnavatele nepracovala, část v jiném období a část z nich byla vedena v jiné pracovní kategorii. Tato argumentace byla ještě vylepšena tím, že výpověď svědků nemůže být věrohodná, neboť se „se žalobcem setkávali pracovní jen na pracovišti“.

Tyto okolnosti, i kdyby snad byly pravdivé, nemohou prohlášení potencionálních svědků znevěrohodnotit. I když část těchto svědků nepracovala pro stejného zaměstnavatele jako tehdejší žalobce, pracovala s ním na stejném pracovišti (podzemí dolu Svornost), které bylo vždy zařazeno v kategorii I. AA-URAN. Tito svědci pak mohou poskytnout stejné hodnověrné svědectví o faktickém pracovním zařazení tehdejšího žalobce, jako jeho spoluzaměstnanci u společnosti REKON a. s. (svědci H., Š., K., T. a L., kteří byli zaměstnanci Léčebných lázní Jáchymov a. s.). Ani skutečnost, že další svědci (T., S., K., B., V., K.) byli sami zařazení v jiné pracovní kategorii, nemůže být na újmu jejich věrohodnosti, neboť zařazení těchto svědků bylo nesprávné. V řízení před krajským soudem navrhoval tehdejší žalobce provést důkaz výslechem svědka R. P., který byl v rozhodné době nejen jeho nadřízeným na pracovišti v dole Svornost, ale dokonce i předsedou představenstva společnosti REKON a. s. Ani s uvedenou argumentací se krajský soud vůbec nevypořádal, což rovněž činí napadený rozsudek nepřezkoumatelným.

Krajský soud také bez dalšího přejal závěr žalované České správy sociálního zabezpečení, že „zaměstnavatel (REKON a. s.) řádně kategorizoval práce“, ačkoliv ve správním spise jsou založeny hned dva důkazy, které tento závěr vyvrací. Je tomu tak proto, že v citovaném Potvrzení o pracovní kategorii vydaném Léčebnými lázněmi Jáchymov dne 11. 7. 2014 se výslovně praví, že navržení pracovníci (svědci H., I., Š., K., T. a L.) vykonávali zaměstnání „zařazená do pracovní kategorie I. AA-URAN, přičemž tato kategorie byla zaměstnavatelem pro Českou správu sociálního zabezpečení nesprávně uváděna jako I. pracovní kategorie; tato skutečnost byla již dříve firmou na ČSSZ oznámena a ČSSZ ji zohlednila při výpočtu výše důchodu jmenovaných“. Potvrzení o zaměstnání ze dne 23. 7. 2012 vystavené společností DOKUMENT LOGISTIK CZ a. s. pak prokazuje, že zaměstnavatel REKON a. s. nevedl v rozporu se zákonnou povinností stanovenou v § 13 odst. 2 zákona č. 98/1987 Sb., o zvláštním příspěvku horníkům, evidenci odpracovaných důlních směn. S jejich obsahem, vyvracejícím závěr o údajném správném

vedení evidence zaměstnavatelem REKON a. s., se však krajský soud také nijak nevypořádal, což rovněž činí napadený rozsudek nepřezkoumatelným.

Za dané situace, kdy se stěžovateli podařilo jinými důkazy zpochybnit věrohodnost jediného důkazu, na němž stojí celé stanovisko žalované České správy sociálního zabezpečení (evidenční list důchodového pojištění stěžovatele za období od 30. 11. 1992 do 31. 12. 1992) měla žalovaná připustit provedení dalších důkazů a teprve poté učinit závěr. Tyto nabídnuté důkazy stěžovatele jsou ve spojení s důkazy již provedenými sto prokázat, že stěžovatel od 30. 11. 1992 do 12. 11. 1993 vykonával výhradně práci důlního zámečnicka se stálým pracovištěm v kontrolovaném pásmu v podzemí bývalého uranového dolu (jáma Svornost) zařazené do pracovní kategorie I. AA-URAN.

Vzhledem k tomu, že se tak nestalo, měl krajský soud zrušit obě napadená správní rozhodnutí.

Stěžovatel v uvedeném směru opakovaně poukazuje i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, č. j. 3 Ads 123/2012 - 32, který mimo jiné vyslovil, že potvrzení o počtu směn odpracovaných v zaměstnání v hornictví na tiskopisu vydaném Českou správou sociálního zabezpečení podle ust. § 4 nařízení vlády č. 363/2009 Sb. je „*nepochybně prvotním důkazním prostředkem, nelze jej považovat za důkazní prostředek výlučný ...*“

Stěžovatel ze shora uvedených důvodů navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu, obě rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 1. 10. 2014, č. j. X, a ze dne 2. 7. 2014, č. j. X, a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení v písemném vyjádření ke kasační stížnosti poukazuje především na to, že část navrhovaných svědků pro společnost REKON a. s. vůbec nepracovala, část jich pro tuto společnost nepracovala v rozhodné době od 30. 11. 1992 do 31. 12. 1992 a zbylá část těchto svědků má zaměstnání ke společnosti REKON a. s. vykázano ve III. pracovní kategorii. Skutečnost, že společnost REKON a. s. stěžovateli jím namítanou dobu na evidenčním listu důchodového pojištění v preferované pracovní kategorii nevykázala, vede žalovanou k přesvědčení, že zaměstnání stěžovatele nebylo do zvýhodněné pracovní kategorie zařazeno.

Předloženými svědeckými prohlášeními nelze navíc objektivně prokázat skutečný výkon zaměstnání stěžovatele v preferované pracovní kategorii I. AA-URAN, neboť jde o svědky, kteří se s ním sice setkávali na pracovišti, ale v krátkém časovém úseku, nikoliv celodenně a na stejném místě. Povinností organizace přitom bylo sledovat nejen to, zda preferovaná práce byla vykonávána na rizikovém pracovišti podle popisu práce uvedeného v rezortním seznamu, ale i to, zda tuto práci vykonával pracující soustavně nebo převážně. Časová převaha práce se sledovala v období kalendářního měsíce dokonce po jednotlivých hodinách a zaměstnání se zařazovalo do preferované kategorie s ohledem na celkový počet hodin té činnosti, která převažovala. K tomu sloužily denní výkazy činnosti jednotlivých zaměstnanců. Věrohodnost svědeckých prohlášení spolupracovníků stěžovatele je narušena velkým časovým odstupem a také skutečností, že nejde o přímé spolupracovníky stěžovatele, kteří by s ním vykonávali pracovní činnost celodenně a na stejném místě. Ani

pokračování

jedna z osob uvedených ve svědeckých prohlášeních přitom nevykonávala činnost pro zaměstnavatele jako personalista a přesto potvrzují kdy, kde a v jaké pracovní pozici stěžovatel v rozhodné době pracoval. Ostatně podle ust. § 53 odst. 5 správního řádu je svědecké prohlášení přípustné jako důkazní prostředek nahrazující předložení listiny jen v případě, že tak stanoví zákon. Speciální právní úprava (§ 85 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů) sice připouští v oblasti důchodového pojištění využít institut čestného prohlášení podpořeného svědeckou výpovědí, avšak pouze k prokázání doby pojištění (zaměstnání), nikoliv tedy k prokázání zařazení tohoto zaměstnání do preferované pracovní kategorie.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel nedoložil žádné skutečnosti, které by mohly mít vliv na stávající skutkové okolnosti, či na právní posouzení navrhuje žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu při vázanosti rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že rozsudek krajského soudu je třeba zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení.

Tento správní soud předesílá, že i v řízení o kasační stížnosti se jako kasační soud řídí dispoziční zásadou. Je provedením této dispoziční zásady, jestliže ust. § 106 odst. 1 s. ř. s. ukládá stěžovateli povinnost označit rozsah napadení soudního rozhodnutí a uvést, z jakých důvodů (skutkových a právních) toto soudní rozhodnutí napadá a považuje výroky tohoto rozhodnutí za nezákonné, a že kasační soud je pak vázán rozsahem kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 4 věta před středníkem s. ř. s.). Činnost Nejvyššího správního soudu je ohraničena rámcem takto vymezeným (rozsah napadení soudního rozhodnutí a skutkové a právní důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí), a tento soud se musí omezit na zkoumání napadeného rozhodnutí jen v tomto směru, nejde-li ovšem o vadu, k níž musí hledět z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 věta za středníkem s. ř. s.). I při nejmírnějších požadavcích proto musí být z kasační stížnosti poznatelné, v kterých částech a po jakých stránkách má Nejvyšší správní soud napadené soudní rozhodnutí zkoumat, přičemž kasační soud není povinen, ale ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti soudního rozhodnutí.

Z obsahu žaloby J. K. ze dne 20. 11. 2014, která byla doručena Krajskému soudu v Plzni dne 21. 11. 2014, vyplývá, že v ní stěžovatel brojí proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 2. 7. 2014, č. j. X, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o přiznání starobního důchodu, jež stojí na závěru, že nebylo prokázáno, že by stěžovatel byl v zaměstnání zařazen v I. AA preferované pracovní kategorie URAN, a proti rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 1. 10. 2014, č. j. X, kterým byly zamítnuty námitky stěžovatele proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 2. 7. 2014, č. j. X.

Stěžovatel ve své žalobě vytkl žalovanému správnímu orgánu především to, že správní orgán se vůbec nevypořádal s důkazy jím navrženými, ignoroval je a při svém rozhodování vycházel pouze z nesprávného evidenčního listu důchodového pojištění. Přitom tvrdil, že od 30. 11. 1992 do 12. 11. 1993 vykonával výhradně práci důlního

zámečníka v podzemí a v kontrolovaném pásnu bývalého uranového dolu (jáma Svornost) zařazené do pracovní kategorie I. AA-URAN. V průběhu správního řízení navrhl k prokázání svých tvrzení čestná prohlášení a svědectví vyjmenovaných 15 osob, které pracovaly buď pro stejného zaměstnavatele nebo na stejném místě (dokonce i R. P., jež byl v rozhodné době nejen jeho nadřízeným, ale i předsedou představenstva REKON a. s.), ale marně, a odkázal i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, č. j. 3 Ads 123/2012 - 32, podle něhož tiskopis vydaný Českou správou sociálního zabezpečení o počtu směn odpracovaných v hornictví se stálým pracovištěm v podzemí v hlubinných dolech není výlučným důkazním prostředkem o počtu uvedených směn. Na závěr své žaloby vyslovil stěžovatel přesvědčení, že důkazy jím nabídnuté jsou ve spojení s důkazy provedenými sto prokázat, že od 30. 11. 1992 do 12. 11. 1993 vykonával výhradně práci důlního zámečníka se stálým pracovištěm v kontrolovaném pásnu v podzemí bývalého uranového dolu (jáma Svornost) zařazené do preferované pracovní kategorie I. AA-URAN, avšak žalovaný správní orgán tyto návrhy ignoroval.

Způsob, jakým se „vypořádal“ krajský soud v kasační stížnosti napadeném rozsudku se vznesenými žalobními námitkami, vůbec neodpovídá ust. § 75 odst. 2 s. ř. s., podle něhož soud přezkoumá v mezích žalobních bodů napadené výroky správního rozhodnutí.

Zcela nekonkrétní a nic nedávající odpověď na vznesené žalobní námitky dává obecné konstatování krajského soudu obsažené v odůvodnění napadeného rozsudku „ ... Žalobce tedy nesplnil všechny zákonem stanovené podmínky a neprokázal, že by žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení postupovala v rozporu se zákonem ohledně přiznání jeho starobního důchodu. Žalobce konkrétně neprokázal pochybení žalované, která rozhodla podle obsahu jeho evidenčních listů důchodového pojištění a vyjádření jím navržených svědků. Bylo proto jen věcí žalobce, aby chránil svá práva a oprávněné zájmy tím, že se mohl a měl dostavit do účtárny svého tehdejšího zaměstnavatele k podpisu uvedených evidenčních listů, což bylo známo každému zaměstnanci. Nelze se tudíž dovolávat skutečnosti, že k tomuto kroku nebyl nikým vyzván. Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení si na základě předložených čestných prohlášení přitom opatřila evidenční listy důchodového pojištění navržených svědků shora vyjmenovaných a dospěla k závěru, že tehdejší zaměstnavatel řádně kategorizoval práce. Navíc část navržených svědků vůbec nepracovala pro stejného zaměstnavatele, část pro něho nepracovala v rozhodné době od 30. 11. 1992 do 31. 12. 1992 a zbývající část pracovala ve III. pracovní kategoriích, tedy nelze tímto způsobem prokázat, že žalobce nebyl zařazen ve správné pracovní kategorii. Ani soud nedospěl z předložených listin k jinému závěru. Žalovaná neignorovala navržené důkazy ani čestná prohlášení a při jejich hodnocení vzala v potaz jejich nevěrohodnost k prokázání toho, že žalobce měl být v předmětné době zařazen do preferované pracovní kategorie I. AA-URAN. Navíc Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 10. 2013, č. j. 3 Ads 123/2012 - 32, uvádí, že „při posuzování důkazní síly čestného prohlášení o tom, že stěžovatel vykonával výhradně práce horníka-dělníka se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinném dolu, je třeba vzít v úvahu, zda je prokázáno, že tito svědci v uvedené době sami pracovali v hlubinném dolu a mohli tedy potvrdit, že s nimi stěžovatel působil na tomto pracovišti“. Jak je však shora uvedeno, tuto podmínku navržení svědci nesplňovali, když v předmětné době buďto nepracovali pro stejného zaměstnavatele či na stejném pracovišti, nebo se zařazením do kategorie I. AA-URAN. Důkazní břemeno

pokračování

ovšem spočívá na žalobci, který v rámci dokazování poukázal na možné nezákonné jednání zaměstnavatele a dalších orgánů. Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení má pouze povinnost evidovat zaslané evidenční listy důchodového pojištění či jiné evidenční materiály, ale není oprávněna v nich měnit údaje uvedené zaměstnavateli pojištěnců. Je věcí žalobce, aby podnikl případné kroky k nápravě nezákonných postupů, ale v jiném řízení než v probíhající věci, kde se řeší jen přezkum napadeného správního a soudního rozhodnutí“.

Přitom stěžovatel ve své žalobě zcela důvodně poukazuje na ignorování důkazních návrhů správními orgány, zejména na neprovedení svědeckých výsledků navržených 15 osob, především výsledku R. P., osoby jistě dobře informované, který byl nejen nadřízeným stěžovatele na pracovišti v dole Svornost, ale i předsedou představenstva REKON a. s., tj. společnosti, která podle potvrzení ze dne 23. 7. 2012 nevedla v rozporu se svou zákonnou povinností evidenci odpracovaných směn. Přitom řádné zjištění charakteru skutečného výkonu činnosti stěžovatele (důlního zámečníka) se stálým pracovištěm v kontrolovaném pásmu v podzemí bývalého uranového dolu je zcela zásadní (klade na něj důraz i Ústavní soud v rozsudku ze dne 28. 12. 2012, č. j. 4 Ads 22/2012 - 21, dostupném na www.nalus.usoud.cz, na jehož základě provedl Krajský soud v Praze k tomu i výsledk bývalých spolupracovníků žalobce jako svědků). Obdobně stěžovatel ve své žalobě poukazuje zcela právem na vadné konstatování správních orgánů, že nevěrohodnost svědků ohledně prokázání stěžovatelem vykonávaného zaměstnání zařazeného do I. AA pracovní kategorie vyplývá z toho, část jich pracovala pro bývalého zaměstnavatele REKON a. s. v jiném časovém období a část z nich byla vedena v jiné pracovní kategorii. Je tomu tak proto, že není zřejmé, proč by tyto okolnosti (i kdyby byly pravdivé) měly samy o sobě prohlášení či svědectví uvedených osob znevěrohodnotit (tak např. část svědků sice nepracovala pro stejného zaměstnavatele jako stěžovatel, ale na stejném pracovišti, tj. v podzemí dolu Svornost, které bylo zařazeno v pracovní kategorii I. AA – URAN, kteří tak mohou poskytnout hodnověrné svědectví o skutečnostech podstatných pro zařazení stěžovatele do pracovní kategorie). Ostatně nejprve je třeba důkaz provést a teprve poté se zabývat jeho věrohodností. Krajský soud také nikde neřekl, který svědek a konkrétně z jakého důvodu je nevěrohodný. Stěžovatel poukazuje ve své žalobě i na svědectví spoluzaměstnanců u společnosti REKON a. s.: H., I., Š., K., T. a L., kteří se také museli domáhat přiznání správného pracovního zařazení, avšak žalovaný správní orgán jim přiznal odpovídající pracovní kategorii ve správním řízení bez nutnosti domáhat se nápravy ve správním soudnictví. I tato skutečnost zůstala stranou pozornosti krajského soudu, stejně jako chybí závěry tohoto správního soudu k namítaným dokumentům (Potvrzení o pracovní kategorii vydané Léčebnými lázněmi Jáchymov a s. dne 11. 7. 2014 a Potvrzení o zaměstnání vystavené společností DOKUMENT LOGISTIK CZ a. s. dne 23. 7. 2012), které považuje stěžovatel za důkazy, jež vyvrací závěr žalované, že „zaměstnavatel (REKON a. s.) řádně kategorizoval práce“.

Nejvyšší správní soud proto musí konstatovat, že výtky kasační stížnosti vůči napadenému rozsudku krajského soudu jsou důvodné, neboť vytýkají nedostatky, které mají za následek především nepřezkoumatelnost rozsudku pro nedostatek důvodů (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, a ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, oba dostupné na www.nssoud.cz).

Souladně se stěžovatelem je třeba poukázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, č. j. 3 Ads 123/2012 - 32, dostupný na www.nssoud.cz, podle něhož je potvrzení počtu směn odpracovaných v zaměstnání v hornictví na tiskopisu vydaném Českou správou sociálního zabezpečení podle ust. § 4 nařízení vlády č. 363/2009 Sb. „nepochybně prvotním důkazním prostředkem, nelze jej však považovat za důkazní prostředek výlučný“ neboť „podle § 50 odst. 4 správního řádu je určitý podklad pro správní orgán závazný jedině tehdy, pokud tak stanoví zákon; jinak hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci. Závaznost potvrzení vydaného podle § 4 nařízení vlády č. 363/2009 Sb. není stanovena žádným zákonem, nevyplývá ani z tohoto ustanovení. Tato listina je tak sice primárním, ale nikoliv jediným možným dokladem prokazujícím výkon určitého druhu zaměstnání v hornictví. Dále lze tuto rozhodnou skutečnost prokazovat standardními důkazními prostředky podle správního řádu, např. právě čestným prohlášením či výsledkem zaměstnanců, kteří v posuzovaném časovém období prokazatelně pracovali v téže či obdobné profesi a na témže pracovišti jako žadatel, osobně jej znali a mohou tak potvrdit, že vykonával zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech; pokud žalovaná dovozovala nepřijatelnost čestných prohlášení předložených stěžovatelem z § 85 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, je nutno konstatovat, že toto ustanovení sice zavádí specifika dokazování některých pojistných dob, prokazování jiných rozhodných skutečností (např. právě výkon zaměstnání v určité pracovní kategorii) však neupravuje.

Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedené skutečnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto podle ust. § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

V tomto řízení bude na krajském soudu, aby znovu posoudil opodstatněnost žalobních bodů vznesených v podané žalobě a s přihlédnutím k dosavadním výsledkům řízení nově a náležitě zjistil skutkový stav věci a tento v souladu se zákonem posoudil i po právní stránce zcela přezkoumatelným způsobem.

Podle ust. § 110 odst. 4 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje kasační soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2016

pokračování

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu